

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI O NACRTU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI

Vrijeme trajanja javne rasprave:

20 dana - Ministarstvo pravde je 23. novembra 2022. godine stavilo na javnu raspravu Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.

Način sprovođenja javne rasprave:

Ministarstvo pravde uputilo je javni poziv građanima, naučnoj i stručnoj javnosti, državnim organima, političkim subjektima, nevladinim organizacijama, međunarodnim organizacijama, medijima i svim zainteresovanim organizacijama i zajednicama da se uključe u javnu raspravu i daju svoj doprinos u razmatranju Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći dostavljanjem primjedbi, predloga i sugestija u pisanom obliku putem pošte na adresu Ministarstva pravde, ul.Vuka Karadžića br.3, 81000 Podgorica ili u elektronskom obliku na e-mail: zorka.robovic@mpa.gov.me.

U okviru postupka javne rasprave organizovan je okrugli sto, i to dana 12. decembra 2022. godine u prostorijama hotela Hilton u Podgorici.

Ovlašćeni predstavnici ministarstva koji su učestvovali u javnoj raspravi:

- Marko Kovač, ministar pravde;
- Momir Jauković, generalni direktor Direktorata za pravosuđe;
- Maja Lutovac, samostalna savjetnica u Ministarstvu pravde.

Podaci o broju i strukturi učesnika u javnoj raspravi:

Okruglom stolu o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći prisustvovalo je 30 učesnika (predstavnici Ministarstva pravde, Vrhovnog suda, UNICEF-a, UNDP-a, osnovnih sudova, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Fonda PIO, Advokatske komore, civilnog sektora, Savjeta Evrope i pravnih klinika Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore).

Tokom trajanja javne rasprave primjedbe, predloge i sugestije dostavili su:

- Tatjana Ljujić, Vrhovni sud;
- Mersad Latić, Osnovni sud u Beranama;
- Ivan Bulatović, Osnovni sud u Danilovgradu;
- Amir Đokaj, Osnovni sud u Ulcinju;
- Valentina Brnjada, Osnovni sud u Podgorici;
- Boris Bulatović, Osnovni sud u Baru;
- UNHCR;
- Kancelarija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda;
- Biljana Zeković, SOS line Podgorica;
- Marina Vujačić, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore;
- Akcija za ljudska prava;
- Pravni fakultet Univerziteta Crne Gore;
- Tim Pravna klinika „Besplatna pravna pomoć, Pravni fakultet Univerziteta Crne Gore.

Rezime dostavljenih primjedbi, predloga i sugestija, sa navedenim razlozima njihovog prihvatanja, odnosno neprihvatanja:

R.br.	Podnosilac sugestije, primjedbe, komentara	Primjedba, predlog sugestija	Odgovor na primjedbu, predlog, sugestiju
1.	Mersad Latić	Članom 2 važećeg zakona precizirati da li besplatna pravna pomoć podrazumjeva oslobađanje od troškova vještačenja.	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Prema odredbama procesnih zakona u troškove postupka spadaju i troškovi vještačenja, a kako Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći predviđa oslobađanje od svih troškova postupka, time su obuhvaćeni i troškovi za vještačenje.
2.	UNHCR	U članu 2, stav 2 dodati i upravne postupke iz oblasti ostvarivanja prava iz međunarodne zaštite i zaštite lica bez državljanstva. Dodati još jedan stav koji glasi: „Besplatna pravna pomoć u ostvarivanju prava iz	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Budući da se Nacrtom zakona kao novina predviđa da se besplatna pravna pomoć ostvaruje i u pojedinim upravnim postupcima, a da je postupak ostvarivanja prava iz međunarodne zaštite i zaštite lica bez državljanstva kao i

		međunarodne zaštite se ostvaruje u skladu sa posebnim zakonom.“	pružanje besplatne pravne pomoći ovim licima uređen posebnim zakonom, upućujuća norma u ovom zakonu nije u skladu sa pravno-tehničkim pravilima.
3.	Biljana Zeković	U članu 4 dodati: „Osim u slučaju nasilja u porodici, kako predvidja Istanbulska konvencija”.	<i>Predlog se prihvata.</i>
4.	Pravna klinika	U članu 5 treba dodati stav koji bi trebalo da glasi: “Pravna klinika je organizaciona jedinica pravnih fakulteta koja izvodi visokoškolske teorijske i praktične obuke iz naučne oblasti prava i koja u skladu sa svojim opštim aktima uz učešće advokata upisanih u Advokatsku komoru Crne Gore pruža besplatnu pravnu pomoć.“	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Predmetna materija nije predmet regulisanja ovog zakona, jer se uređuje propisima u oblasti visokog obrazovanja.
5.	Marina Vujačić	Član 5 Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći mijenjati tako da glasi: “Ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa ovim zakonom može se pružati i od strane nevladinih organizacija koje su obrazovane u skladu sa zakonom, a čiji su ciljevi i djelatnost usmjereni na besplatnu pravnu pomoć i pristup pravdi” Ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa ovim zakonom ne ograničava pružanje besplatne pravne pomoći od strane službi i drugih organizacija koje su obrazovane u skladu sa zakonom.”	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Stav predlagača propisa je da jedini pružaoci besplatne pravne pomoći u smislu ovog zanoka budu advokati, u cilju obezbjeđivanja kvaliteta pružene pravne pomoći od strane kvalifikovanog punomoćnika. Upravo je izmjenama zakona, u cilju unapređenja kvaliteta pravne pomoći, predviđeno propisivanje obaveze posjedovanja posebnih stručnih znanja advokata, koji pružaju besplatnu pravnu pomoć žrtvama nasilja u porodici ili u porodičnoj zajednici, djeci kao žrtvama krivičnih dijela protiv polne slobode, kao i djeci koja su pokrenula postupak za zaštitu prava djeteta.

6.	Marina Vujačić	U članu 8 potrebno je izvršiti terminološko usklađivanje sa Konvencijom UN o pravima osoba sa invaliditetom.	<i>Predlog se prihvata.</i>
7.	Ivan Bulatović	U članu 12 podzakonskim aktom predvidjeti da se azilanti prilikom prihvata u centar za azilante upućuju na besplatnu pravnu pomoć.	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Ovo nije pitanje uređenja ovog zakona, već posebnog zakona koji uređuje status azilanata.
8.	Kancelarija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda	U dopunama člana 13 važećeg zakona izvršiti terminološko usaglašavanje na način da se termin „žrtve mučenja“ uskladi sa Konvencijom protiv torture.	<i>Predlog se prihvata.</i>
9.	Biljana Zeković Marina Vujačić	Članom 13 prepoznati žrtve govora mržnje kao korisnike prava na besplatnu pravnu pomoć.	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Važećim zakonom kao privilegovani korisnici prava na besplatnu pravnu pomoć prepoznate su posebno ranjive kategorije lica, čiji krug se dodatno proširuje izmjenama zakona, u skladu sa međunarodnim standardima i fiskalnom procjenom.
10.	Biljana Zeković	Članom 13 prepoznati žrtve diskriminacije, kao i sve žrtve krivičnih djela protiv polne slobode.	<i>Prihvata se primjedba u dijelu predloga koji se odnosi na žrtve svih krivičnih djela protiv polne slobode.</i> Važećim zakonom kao privilegovani korisnici prava na besplatnu pravnu pomoć prepoznate su posebno ranjive kategorije lica, čiji krug se dodatno proširuje izmjenama zakona, u skladu sa međunarodnim standardima i fiskalnom procjenom.

11.	Akcija za ljudska prava	U članu 13 poslije tačke 4c dodaje se nova tačka koja glasi: “4d) srodnici osobe koja je nestala kao posljedica oružanog sukoba ili kršenja ljudskih prava”.	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Važećim zakonom kao privilegovani korisnici prava na besplatnu pravnu pomoć prepoznate su posebno ranjive kategorije lica, čiji krug se dodatno proširuje izmjenama zakona, u skladu sa međunarodnim standardima i fiskalnom procjenom.
12.	Marina Vujačić	Članom 13 prepoznati i sledeće kategorije lica: -Korisnik nekog drugog prava iz socijalne zaštite u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna i dječija zaštita;	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Važećim zakonom već su izdvojene kategorije po osnovu socijalne zaštite koje treba da ostvaruju pravo na besplatnu pravnu pomoć kao prioritetni korisnici, a za druge korisnike s obzirom na prirodu prava iz socijalne zaštite treba utvrđivati imovinski status.
13.	UNHCR	U članu 13 dodati tačku: 4d) dijete koje nije upisano u registar rođenih	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Nacrtom ovog zakona djeca su prepoznata kao privilegovani korisnici prava na besplatnu pravnu pomoć, u skladu sa međunarodnim standardima.
14.	Amir Đokaj	U članu 13 dodati da se pružanje besplatne pravne pomoći u vezanim postupcima omogućava i u izvršnom postupku.	<i>Predlog se prihvata.</i>
15.	Ivan Bulatović	Članom 13 predvidjeti da postupa isti advokat i u vezanim postupcima ali obratiti pažnju na moguće zloupotrebe.	<i>Predlog se prihvata.</i>
16.	Pravna klinika	U članu 13, poslije stava 2 dodati novi stav koji glasi: „Služba za besplatnu pravnu pomoć će po pravilu dodijeliti istog	<i>Predlog se prihvata.</i>

		advokata licima iz čl. 13 stav 1, tač. 4, 4a, 4b i 4c ovog zakona u vezanim predmetima.“	
17.	Kancelarija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda	U članu 23, stav 2, dodati da sastavljanje pismena u postupcima iz čl. 2 st. 2 predmetnog zakona podrazumijeva i podnesak kojim se pokreće upravni postupak.	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Nacrtom zakona predviđeno je da sastavljanje pismena u postupcima iz čl. 2 st. 2 ovog zakona podrazumijeva sastavljanje žalbe ili prigovora, odnosno odgovora na žalbu ili prigovor, u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak. Predlog da se pravna pomoć pruža i prilikom sastavljanja svih pismena nije prihvatljiv jer bi to iziskivalo značajna finansijska sredstva.
18.	Pravna klinika	Član 25 Predlog ide u dva pravca i to: - U stavu 1 ovog člana nakon riječi “zakonom” treba staviti tačku. - U stavu 1 nakon riječi “plaćanja” dodati riječi “drugih troškova”, a nakon riječi “zakonom” umjesto riječi “izuzev” staviti riječ “pored”.	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Ne prihvata se primjedba iz razloga što se izuzimaju troškovi branioca i punomoćnika jer se oni obračunavaju u skladu sa ovim zakonom, a svi drugi troškovi u skladu sa procesnim zakonima.
19.	Ivan Bulatović	Član 25 urediti na način da se izostavi formulacija - „izuzev troškova branioca i punomoćnika“, što predstavlja problem u praksi prilikom povraćaja troškova.	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Ne prihvata se primjedba iz razloga što se izuzimaju troškovi branioca i punomoćnika jer se oni obračunavaju u skladu sa ovim zakonom, a svi drugi troškovi u skladu sa procesnim zakonima.
20.	Akcija za ljudska prava	U članu 30 poslije stava 1 dodati novi stav: “Besplatnu pravnu pomoć u vidu sastavljanja pismena o upravnim stvarima, zastupanja oštećenog u krivičnim postupcima u skladu sa zakonom i podnošenja žalbi	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Stav predlagača zakona je da jedini pružaoci besplatne pravne pomoći u smislu ovog zanoka budu advokati, u cilju obezbjeđivanja kvaliteta pružene

		Ustavnom sudu pružaju i nevladne organizacije koje se bave ljudskim pravima, sindikati, univerzitetske pravne klinike i drugi subjekti koji imaju potrebnu stručnost.”	pravne pomoći od strane kvalifikovanog punomoćnika. Važećim zakonom je takođe propisano da ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa ovim zakonom ne ograničava pružanje pravne pomoći od strane službi, pravnih klinika, nevladinih organizacija i drugih organizacija koje su obrazovane u skladu sa zakonom. Izmjenama zakona predviđeno je proširivanje privilegovanih kategorija korisnika besplatne pravne pomoći i na žrtve torture, čime se doprinosi realizaciji preporuka Komiteta UN-a protiv torture.
21.	Pravna klinika	U članu 30, stav 2, dodati: „ osim advokata koji su prije toga kao sudije/državni tužiocu postupali u predmetima iz oblasti zaštite od nasilja u porodici, odnosno iz oblasti zaštite prava djeteta, a koji su prošli zahtjevanu obuku za pružanje besplatne pravne pomoći.“	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Predloženim rješenjem suzio bi se krug mogućih punomoćnika, i uspostavila nejednakost između advokata u dostupnosti predmeta u ovim postupcima.
22.	Biljana Zeković	Članom 30 prepoznati NVO kao pružaoce besplatne pravne pomoći.	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Stav predlagača zakona je da jedini pružaoce besplatne pravne pomoći u smislu ovog zanoka budu advokati, u cilju obezbjeđivanja kvaliteta pružene pravne pomoći od strane kvalifikovanog punomoćnika. Važećim zakonom je takođe propisano da ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa ovim zakonom ne ograničava pružanje pravne pomoći od strane službi, pravnih klinika, nevladinih organizacija i

			<p>drugih organizacija koje su obrazovane u skladu sa zakonom. Izmjenama zakona je, u cilju unapređenja kvaliteta pravne pomoći, predviđeno propisivanje obaveze posjedovanja posebnih stručnih znanja advokata, koji pružaju besplatnu pravnu pomoć žrtvama nasilja u porodici ili u porodičnoj zajednici, djeci kao žrtvama krivičnih dijela protiv polne slobode, kao i djeci koja su pokrenula postupak za zaštitu prava djeteta.</p>
23.	Biljana Zeković i Kancelarija Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda	<p>Članom 30 predvidjeti da je advokat u obavezi da posjeduje posebna znanja advokata iz oblasti seksualnog nasilja i nasilja nad ženama i djecom, te uvesti specijalizaciju pravosudnog kadra iz oblasti porodičnog i rodno zasnovanog nasilja, uz propisivanje kriterijuma i načina obuka. Takođe, uvesti specijalizovanu listu advokata koji mogu pružati besplatnu pravnu pomoć.</p>	<p><i>Predlog se prihvata.</i></p> <p>U nacrtu zakona je u stavu 3 propisano da Advokatska komora spisak iz stava 1 i stava 2 ovog člana dostavlja Službi, što upućuje da će se dostavljati poseban spisak advokata koji su prošli obuku. Zakonom će se precizirati da se obuke održavaju u okviru licenciranih programa od strane Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu.</p>
24.	Kancelarija Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda	<p>Članom 30 predvidjeti da se podzakonskim aktom definiše specijalizacija advokata.</p>	<p><i>Predlog se ne prihvata.</i></p> <p>Specijalizacija je već prihvaćena na nivou zakona.</p>
25.	Ivan Bulatovic	<p>Članom 30 predvidjeti da se u određenom roku sačini lista advokata koji imaju posebna znanja iz oblasti prava djeteta i nasilja u porodici.</p>	<p><i>Predlog se ne prihvata.</i></p> <p>Lista se sačinjava i ažurira po potrebi, u zavisnosti od toga kada advokati završe obuku.</p>
26.	Valentina Brnjada	<p>Članom 30 definisati način korigovanja spiska advokata koji su zainteresovani za pružanje besplatne pravne pomoći, jer neki advokati odbijaju da pružaju istu.</p>	<p><i>Predlog se ne prihvata.</i></p> <p>Ovo je pitanje praktične primjene zakona, u smislu da Advokatska komora na spisku stavi advokate koji prihvataju da pružaju</p>

			besplatnu pravnu pomoć u skladu sa ovim zakonom, a zakonom su propisani razlozi zbog kojih advokat može odbiti pružanje pravne pomoći.
27.	Boris Bulatović	Članom 30 preciznije odrediti kriterijume kada je riječ o advokatima sa posebnim znanjima i formirati spisak advokata koji posjeduju ista.	<p><i>Predlog se prihvata.</i></p> <p>U nacrtu zakona je u stavu 3 propisano da Advokatska komora spisak iz stava 1 i stava 2 ovog člana dostavlja Službi, što upućuje da će se dostavljati poseban spisak advokata koji su prošli obuku. Zakonom će se precizirati da se obuke održavaju u okviru licenciranih programa od strane Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu.</p>
28.	Mersad Latić	Članom 30 precizirati način na koji se dodjeljuje advokat sa posebnim znanjima, kao i ko je nadležan za sprovođenje obuka.	<p><i>Predlog se prihvata.</i></p> <p>U nacrtu zakona je u stavu 3 propisano da Advokatska komora spisak iz stava 1 i stava 2 ovog člana dostavlja Službi, što upućuje da će se dostavljati poseban spisak advokata koji su prošli obuku. Zakonom će se precizirati da se obuke održavaju u okviru licenciranih programa od strane Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu.</p>
29.	Pravni fakultet	Član 32 u stavu 1 potrebno je dodati: „pravno savjetovanje može pružiti Služba i pravna klinika“ a u stavu 2: “Služba i pravna klinika su dužne da vode evidenciju o pruženom pravnom savjetovanju”.	<p><i>Predlog se ne prihvata.</i></p> <p>Stav predlagača zakona da jedini pružaoci besplatne pravne pomoći u smislu ovog zakona budu advokati, u cilju obezbjeđivanja kvaliteta pružene pravne pomoći od strane kvalifikovanog punomoćnika. Nacrtom zakona se u članu 5 predviđa se da ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u</p>

			skladu sa ovim zakonom ne ograničava pružanje pravne pomoći od pravnih klinika, koje su obrazovane u skladu sa zakonom.
30.	Biljana Zeković Amir Đokaj Ivan Bulatović	U članu 34 precizirati da lica iz člana 13 stav 1 tač. 4a, 4b i 4c uz zahtjev ne dostavljaju dokaze vezane za ove postupke kao ostala lica.	<i>Predlog se prihvata.</i>
31.	Amir Đokaj Ivan Bulatović	Članom 42 predvidjeti da rok za donošenje odluke po zahtjevu bude orjentacionog karaktera a ne izričit, jer nije dovoljan da se prikupe podaci o imovinskom stanju.	<i>Predlog se ne prihvata.</i> U pitanju je instrukcioni rok.
32.	Pravna klinika i Veselin Radulović	U članu 63 dodati novi stav u kojem se jasno definiše šta se podrazumjeva pod pojmom kvalitet pravne pomoći kako bi se mogli primjenjivati i ostali stavovi propisani navedenim članom.	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Procjena kvaliteta pružene pravne pomoći je na nadležnom organu pred kojim se vodi postupak u svakom konkretnom slučaju i organ je dužan da vodi računa o tome, pa je nemoguće definisati kriterijume koji bi bili jedinstveni za sve vrste postupaka.
33.	Tatjana Ljujić	Članom 64 precizirati da li advokat smije biti na listi a odbiti saradnju, te koja je sankcija za takvo postupanje. Takođe, istim članom odrediti novčanu kaznu.	<i>Predlog se ne prihvata.</i> Pitanje kažnjavanja je predmet uređenja Zakona o advokaturi, a ovim zakonom je moguće jedino propisati brisanje sa liste advokata za pružanje besplatne pravne pomoći.

Mjesto i datum sačinjavanja izvještaja:

Podgorica, 28. decembar 2022. godine

Naziv organizacione jedinice ministarstva koja je odgovorna za pripremu nacrtu zakona:

Direktorat za pravosuđe

MINISTAR

Marko Kovač